

CENÂB-I HAKK'IN DÜNYA VE AHİRET İLİŞKİSİNE BAKIŞI

Bismillâhirrahmânirrahîm.

İbn Asâkir kaydetmiş bu hadîs-i şerîfi. Râvisi Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*. Peygamber Efendimiz'den o duymuş, naklediyor.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

Inna'llâhe azze ve celle. “Çok azîz ve celîl olan Allahu Teâlâ hazretleri.” *Halaka'd-dünyâ.* “Dünyayı yarattı.” *Münzü halkıhâ.* “Yarattığı zamandan beri.” *Fe lem yenzur ileyhâ.* “Dünyaya nazar eylemedi.”

Cenâb-ı Hakk her şeyi görücüdür.

Bimâ ta'melûne basîr.

Her şeyi görür, her şeyi bilir.

“Allah dünyaya bakmadı.” demekten murat, “Rahmet nazarıyla, severek nazar eylemedi.” demek.

Dünyanın kıymeti yok. Allah dünyayı sevmiyor. *Ba'dü.* O yarattığı zamandan beri...

“Dünyayı yarattı ama Cenâb-ı Hakk dünyaya nazar eylemedi, nazar buyurmadı, teveccüh nazarıyla nazar buyurmadı.”

İllâ bi mekâne'l-müteabbidîne minhâ.

“Ancak içinde âbid kullarının ibadet ettikleri mekânlar hariç.”

Allah oraları seviyor. İbadet yerlerini, kulların ibadet için toplandığı yerleri seviyor, oraya rahmet nazarıyla nazar ediyor. Ama başka bir yere sevgi gözüyle, değer vererek, rahmet nazarıyla bakıp teveccüh eylemiyor.

Ve leyse bi nâzırin ileyhâ ilâ yevmi yünfehu fi's-sûr. “Sûr’a üfürüleceği zamana kadar da yine öyle dünyaya rahmet nazarıyla bakacak değildir.”

Sûr’a üfürülme neyin alametidir?

“Kıyametin kopması” alametidir.

İsrafil *aleyhisselam* sûr’a üfürdüğü zaman kıyamet kopmaya başlayacaktır.

“Dünyanın yaratıldığı zamandan, kıyametin kopacağı zamana kadar, Allahu Teâlâ hazretleri dünyaya teveccüh nazarıyla nazar eylememiştir. Dünyanın kıymeti olmadığından, sevimli bir tarafı olmadığından, değeri olmadığından... Ama ibadet yerleri müstesna; oraları seviyor. Mekke, Mescid-i Haram, Kâbe-i Müşerrefe, Medine-i Münevvere, Kuds-ü Şerîf, Mescid-i Aksâ, mescitler, ibadet yerleri hariç.”

Tabi kendisine ibadet edilen yerler, putlara ibadet edilen yerler değil.

Ye'zenü fî helâkihâ makten bihâ. “Ona olan kırgınlığından dolayı, onun helâkine de izin verecektir.”

Cenâb-ı Hakk, dünyayı sevmediğinden kıyamet kopup da dünyanın mahvolmasına da izin verecektir. Çünkü bu dünya, kulları Cenâb-ı Hakk'ın yolundan alıkoyuyor, aldatıyor, saptırıyor. Dünyayı seviyorlar, Allah'ın yolunda gitmiyorlar, dünyalık için birbirlerine zulmediyorlar, dünyalık için savaş ediyorlar, dünyalık için kalp kırıyorlar, neler yapıyorlar...

Onun için kırgınlığından, gazabından dolayı helâkını da emredecek, “Helâk olsun bu dünya! Helâk edin, ey meleklerim!” diyecek ve kıyamet kopacak, dünya helâk olacak.

Ve lem yû'sirhâ ale'l-âhireh. “Ve Allah dünyayı âhirete, âhiretin yanında, karşısında değer vererek tercih de etmedi.”

Hiçbir zaman tercih etmedi ve etmeyecek. Dünyanın bir değeri yok. Dünyanın Allah indinde bir hoş tarafı yok.

O halde ne oluyor?

Mü'min olan dünyaya aldanmaz. Mü'min olan dünyaya kapılıp âhireti unutmaz. Mü'min

olan dünyayı tercih edip âhiretini mahvetmez. Mü'min olan hubb u dünyaya kapılıp, hubb u sivâya kapılıp Allah sevgisinden mahrum kalmaz.

Mü'min olan kalbine dünya sevgisini doldurup da kendisini Allah'ın kızdığı bir kul durumuna düşürmez. Dünyaya karşı zühd sahibi olur, metelik vermez, aldırılmaz. "Dünya geçici. Ne kıymeti var?" der, zühd sahibi olur. İbadetine bakar, âhiretini kazanmaya bakar, Allah'ın rızasını kazanmaya bakar.

Malı vermek gerekiyorsa Allah yolunda verir. Canı vermek gerekiyorsa Cenâb-ı Hakk'ın uğrunda fî sebîlillah canını feda eder, hayatına son verecek bir işe seve seve koyulur, aşk ile şevk ile cihada girer, âşk ile şevk ile harp meydanına atılır, âşk ile şevk ile düşmanla çarpışır.

Allahu Teâlâ hazretleri bu gerçeği iyi anlayıp da buradayken âhireti kazanmayı bizlere nasip eylesin. Tabi kolay değil. Çünkü dünya süslüdür, dünya süslenmiştir, dünya bir tuzaktır; tuzağı bilmeyenler düşerler.

Dünya aldatıcı bir tuzaktır ve başarılı bir baştan çıkarıcıdır. Çünkü Hz. Âdem atamızın

zamanından bu zamana kadar nice insanları baştan çıkarmayı başarmıştır.

Hatta Hz. Âdem'in oğulları bile birbirleri ile kavga etmişlerdir. Birisi ötekisini öldürmüştür, katil olmuştur.

Onun için bu acayip gerçeği, ilk başta çok şaşırtıcı olan gerçeği iyi anlamamız lazım. Bunu sahabe-i kirâm anlamıştır, selef-i sâlihînimiz anlamıştır, hakiki ârif kullar anlamıştır.

Anlamayan; “Hadi ya, olur mu öyle şey? Ben bu dünyaya bir defa geldim. Benim burada ne kadar mümkünse o kadar zevk etmem, sefa sürmem lazım.” der, “Şu ölümlü dünyada vur patlasın çal oynasın.” der, “Ölmeden evvel ne yaparsam yapayım.” diye düşünür.

Bu da bir hayat görüşü, bu da bir felsefe. Böyle düşünenler de var. “Ye iç, yan gel, keyfine bak” diyenler var. “İçkiyi getir; çalsın sazlar oynasın kızlar” diyenler var.

Yok değil; bunlar da gerçek. Onları da ondan vazgeçiremiyorsun.

“Bırak içkiyi!”

Bırakamıyor.

“Gitme şu kadının peşine!”

Bırakamıyor.

“Yapma Őu iŐi, kumarı bırak.”

Bırakamıyor.

Onların da zevki var, onların da bir çeşit zevki var ve aldanıyorlar. Birçok insan bu zevklere takılıyor ve kendisini yenemiyor, kendisinin ona olan meylini yenemiyor.

Bazısı da inanmadığı için; “hadi ya!” diyor, “İnsan öldükten sonra dirilir mi?”

Eline kemiği almıŐ, Peygamber Efendimiz’in karŐısına geçmiŐ, kemiği ufalamıŐ:

“Bu kemik böyle kum olduktan sonra mı Allah bu kemiđi diriltecek?” diyor.

Böyle inkâr edenler de var. Bu devirde de öyle. Őu anda da bu İngilizlerin ağızlarını kurcalasan, konuşsan, Türkiye’deki Türkçe bilen kâfircikleri bir takip etsen, gazeteleri, filmleri bir seyretsen, bir dolmuŐa binsen de bir arabesk mûsikî parçası dinlesen aklın başından gider, neler neler, ne küfürler...

Kâfir durumuna düşüren ne kadar iman dıŐı laflar, saygısızlıklar, Cenâb-ı Hakk’a isyanlar, nice nice günahlara alkıŐ tutanlar, seve seve yapanlar...

Bir de yapmayanlara “yuh, enayi, yaşamasını bilmiyor, hayattan kâm almasını bilmiyor.

Hâlbuki parası var, pulu var.” diye ayıplayanlar, tip tip insanlar var.

Hepsini gördük, hepsinin içinde yaşadık. Allah bizi İstanbul’a nasip etti, İstanbul’da yetiştirmeyi nasip etti, İstanbul’da tahsil görmeyi nasip etti; İstanbul’da her çeşit adamı bulabilirsin; kabadayısını, zorbasını, haydudunu, kumarbazını, yankesicisini, züppesini, sosyetiğini, çıtkırıldımını, her çeşidini görürsün.

Kadıköy tarafında da oturduk, Fatih tarafında da oturduk; lüks semtlerini de biliyoruz, oranın boyalı insanlarını da biliyoruz, beri tarafın fukarasını da biliyoruz, gecekondu muhittini de biliyoruz; hepsini gördük.

Amma işin doğrusu, bu dâr-ı dünya, bir fâni dünyadır. Bu dünyaya değer vermeye değmez. Gözünü aç, Allah’ın rızasını kazanmaya çalış, âhiretine hazırlan, cenneti elinden kaçırma.

Doğrusu budur ama çok kimse cenneti kaçırıyor, çok kimse güle oynaya cehenneme gidiyor.

Allah bizi, çoluk çocuğumuzu ve sevdiklerimizi şaşırtmasın, şaşıranları doğru yola sevk eylesin, tevîkîni refik eylesin, hidayet ihsan eylesin.

Allah'ın sevmediği bir Şey bu ama insanlar seviyorlar. Çünkü dünya boyalı boyalı, aldatıyor. Dünyayı eski Őairler bir koca karıya benzetmişler.

Neden?

Khne dünya da ondan. Kaç bin seneden beri... YaŐlı dünya...

Koca karı...

Niye karıya benzetmişler?

Çünkü erkek mert olur, sözünde durur, kadın durmaz diye oradan karıya benzetmişler. Karı gibi yan çiziyor, yamuk iŐler yapıyor.

Amma yle bir boya çalmıŐ ki yüzüne; pudraları sürmüŐ, üstüne allıkları sürmüŐ, gözünün etrafına kalemlerle boyamıŐ, kaŐlarını boyamıŐ, kirpiklerini kıvırmıŐ, saçlarını taramıŐ, giyinmiŐ, donanmıŐ; uzaktan bakan bebek gibi görüyor, "Aman Őunun güzelliğine bak..." peşine takılıyor. "Koca karı bu! DüŐme bunun peşine! Kaç bin yıllık bu..."

Sen bunun boyalı olduğuna bakma; bu bir yüzünü yıkadı mı, boyaları gitti mi altından cadaloz yüzü çıkacak.

Fettan, hilekâr, aldatıcı, boyalı, vefasız bir koca karı fahişeye benzetmişler. Çünkü vefasız; aldatıyor, ona gönül verenleri bırakıyor, başkasını aldatıyor, kendisine bağıyor, onu da bırakıyor.

Kime yâr oldu bu fâni dünya? Bu köhne dünya şimdiye kadar kime yâr olmuş?

Hiç kimseye yâr olmamış; yoldan çıkartmış, aldatmış, ondan sonra yüzüstü bırakıp gitmiş. "Ben senin için her türlü fedakârlığı yaptım, peşinden geldim." Hiç aldırdığı yok. Firavunlar, Nemrutlar, Karunlar...

Karun ki hazinelerinin kapılarının anahtarlarını bir grup insan taşımış, bir insan taşıyamamış. Hazineleri var; ne oldu?

Fehasefnâ bihi vebidârihi-l-arda. (Kasas Suresi 81. Ayet)

Onu da, sarayını da Cenâb-ı Hak yerin dibine geçirdi.

Koca saray yerin dibine geçer mi?

Öyle bir geçer ki... İşte Gölcük; deniz kenarında askerî masrafla yapılmış betonarme bina nasıl göçtü Apartmanlar?

Nasıl suyun altına geçti? Suyun altında nasıl resimlerini görüyoruz? Şu sokak bu sokak diyor, levha suyun altında... Ne sokağı... Nasıl geçti yerin altına?

Lût kavmini Cenâb-ı Hak nasıl helâk etti?

Olur. Dünya hiç kimseye de vefa göstermemiştir, herkesi de aldatmıştır, hâlâ da aldatıyor; hem de ihtiyar, amma boyalı olduğu için uzaktan bakan onu güzel, genç sanıyor. Genç değil, ihtiyar, buruşuk, köhne; amma aldatıyor.

a. Mal Hırsı ve Doyumsuzluk

İkinci hadîs-i şerîf:

إِنَّ: إِنَّا أَنْزَلْنَا الْمَالَ لِإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِتَاءِ الزَّكَاةِ
اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

Inna'llâhe azze ve celle kâle: "Çok aziz ve pek celil olan Allahu Teâlâ hazretleri buyurdu ki." diyor Peygamber Efendimiz.

Innâ enzelne'l-mâle li-ikâmi's-salâti ve îtâi'z-zekâti. "Ben Azîmüşşan malı yeryüzüne namazlar kılınsın, zekâtlar verilsin diye indirdim."

"İnsanlara malı ondan verdim. Dinî görevler yapılınsın diye verdim. Amma insanlar böyle yapmıyorlar, malı yerine sarf etmiyorlar."

Velew kâne li'bni Âdeme vâdin. "Eğer şu âdemoğlu için bir vadi olsaydı..." *Le-ehabbe en yekûne lehû sânin.* "İkinci bir vadisi olmasını isterdi." *Velew kâne lehû vâdiyâni.* "İki vadi olsaydı..."

Le-ehabbe en yekûne 's-sâliseti. "Bunlara üçüncü bir vadinin eklenmesini isterdi, temenni ederdi." *Ve lâ yemleu cevfe'bni Âdeme ille't-turâbu.* "Bu âdemoğlunun gözünü, içini, karnını topraktan başka bir şey doyuramaz, dolduramaz."

Çünkü bir vadisi olsa öteki vadiyi ister, iki tane vadisi olsa üçüncüyü ister. Başka bir hadîs-i şerîfe göre de; "Bir vadi dolusu altını olsa iki vadi dolusu altın ister." diye geçiyor.

Bir vadiyi düşünün; akıp giden bir geniş nehir, etrafı yeşillikleriyle, yamaçlarıyla uçsuz bucaksız uzayıp gidiyor. Arazi de demek olur.

Lev kâne li'bni Âdeme vâdiyâni min zehebîn. Altın ile dolu iki vadisi olsa..."

Lebteğâ ileyhime's-sâlise. "Üçüncüyü biriktirmeye uğraşır."

"Ve âdemoğlunun gözünü, gönlünü, -cevf-e'bnî Âdem, cevf "iç" demek- içini..." *İlle't-turâb*. "Ancak toprak doldurur."

Gözünü ancak toprak doldurur. Gözü başka türlü doymaz. Ne kadar gelse, "daha gelsin" der.

Sümme yetûbu'llâhu alâ men tâbe. "Allah dilediğine teveccüh buyurur. Allahu Teâlâ hazretleri dilediğine tevbe nasip eyler, onu iyi kul eder."

Yoksa ötekiler maldan mülkten uğraşırken vadeleri yeter, ömürleri biter, Azrail gelir canını alır, götürür. Tevbe nasip olmaz. "O vadi senin bu vadi benim..."

Kazanacağım da kazanacağım da kazanacağım... Biriktireceğim de biriktireceğim de biriktireceğim... Altınlarımı odalara dolduracağım, anahtarlarını adamlarım taşıyacak..." derken yerin dibine batar.

Ne yapmak lazım?

Aldanmamak lazım. Görevleri yapmak lazım.

Allahu Teâlâ hazretleri bu malı insanlara ibadet için ihsan etmiş. Namazı kılsınlar,

zekâtı versinler, hayrî hasenâtı yapsınlar, Allah'a iyi kul olsunlar diye bu mal bir vasıta dır. Oyalayıcı bir oyuncak.

Akıllı olan onu Allah yoluna sarf eder, akıllı olmayan biriktirmeye kalkar.

Mal da yalan mülk de yalan.

İster apartman olsun, ister tarla olsun, ister para olsun, ister altın gümüş olsun; hepsi yalan. Amma insanları oyalıyor. Hadi var biraz da sen oyalan...

Mal sahibi mülk sahibi,

Hani bunun ilk sahibi?

Mal da yalan mülk de yalan,

Var biraz da sen oyalan.

Yunus Emre kısaca söyleyivermiş. Mal da yalan mülk de yalan. Yalan dünya...

Evlîyâullah ilahilerde az mı söylemiş; "Yalan dünyasın, yalan dünyasın, evlîyâullahı alan dünyasın..." diye.

Parayı Allah vermişse "Ben bu parayla ne vazife yapmalıyım?

Âhiretime yarar neler yapabilirim?" diye insanın onu yapmaya çalışması lazım.

Malla ne yapılır?

Malla sadaka verilir. Fakirlerin duası alınır. Açlar doyurulur. Çıplaklar giydirilir. Yetimler gözetilir. Dullar gözetilir. Mektepler yapılır. Camiler yapılır. Kur'an öğretecek yerler, dâru'l-Kur'anlar yapılır. Cihat yapılır. Mal İslâm'ın yayılması uğruna harcanır, sarf edilir, silah alınır, asker tutulur, ordu kurulur, İslâm korunur.

Bunlara para sarf edilmediği zaman İslâm zayıf kalır, düşmanlar gelir, İslâm ülkelerini istila ederler, Müslümanları esir ederler, kadınları kızları perişan ederler, evleri barkları yıkarlar, adamlara işkence ederler, iğdiş ederler, hadım ederler, kulağını keserler, burnunu keserler, her şeyi yaparlar. Çünkü insafı yok, imanı yok.

Allahu Teâlâ hazretleri hayırlı helal mal versin. Malla yapılacak vazifeleri gösterson. Gereken görevleri yapmayı nasip etsin. Rızasını kazanmayı, sevaplarını almayı nasip etsin. Vefatımızdan sonra da sevap kazanacak eserleri arkada bırakmayı nasip etsin. Hayır, duayla anılmamızı nasip eylesin. Cennetiyle cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin.

b. Cihadın Fazileti ve Allah'ın Teminatı

Üçüncü hadîs-i şerîf:

مَنْ اِنْتَدَبَ خَارِجًا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ غَازِيًا اِِبْتِغَاءَ
وَجْهِ اللّٰهِ، وَتَصَدِيقَ وَعْدِهِ، وَاِيْمَانًا بِرُسُلِهِ، فَاِنَّهُ
عَلَى اللّٰهِ ضَامِنٌ، اِمَّا اَنْ يَتَوَفَّاهُ فِي الْجَيْشِ بِاَيِّ
حَتْفٍ شَاءَ فَيُدْخِلُهُ الْجَنَّةَ، وَاِمَّا اَنْ يَسِيْحَ فِي
ضَمَانِ اللّٰهِ وَاِنْ طَالَتْ غَيْبَتُهُ فَرَدَّهُ اِلَى اَهْلِهِ سَالِمًا
مَعَ مَا نَالَ مِنْ اَجْرٍ اَوْ غَنِيْمَةٍ وَاِنْ وَقَصَهُ فَرَسُهُ اَوْ
بَعِيْرُهُ اَوْ لَدَغَتْهُ هَامَّةٌ اَوْ مَاتَ عَلٰى فِرَاشِهِ بِاَيِّ
حَتْفٍ شَاءَ

*Men intedebe hâricen fî sebîlillâhi gâzi-
yen ibtighâe vechillâh, ve tasdîka va'dihî, ve
îmânen bi-rusulihî, feinnehu alâllâhi dâmi-
nun, immâ en yetevfeffâhu fîl-ceyşi bi-eyyi
hetfin şâe feyud'hiluhu-l-cennete, ve immâ en
yesîha fî baraj âni -llâhi ve in tâlet ğaybetuhu
fe raddehu ila ehlihî sâlimen ma'a mâ nâle
min ecrin ev ganîmetin, ve in vaqasehu fara-
suhu ev ba'îruhu ev ledagat-hu hammetun ev
mâta alâ firâšihî bi-eyyi hetfin şâe.*

Bu hadîs-i şerîf, Ebî Mâlik el-Eş'arî'den.

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem cihadı övüyor. Buyuruyor ki;

İnna'llâhe teâlâ kâle: "Aziz, yüce Allah buyurdu ki;" *Men intedebe hâricen fî sebîlî.* "Bir kimse benim yolumda sevap kazanmaya niyet ederek evinden yurdundan çıkarsa..."

İbtiğâe vechî. "Benim teveccühümü kazanmayı, rızamı elde etmeyi düşünerek bunu yaparsa..."

Ve tasdîka va'dî. "Ve benim vaat ettiğim, 'Şehit olursan sana şu mükâfatları vereceğim.' diye vaadim doğru olduğuna inanarak, onu tasdik ederek yaparsa..."

Ve imânen bi-rusulî. "Benim gönderdiğim peygamberlere inanarak bu cihadı yaparsa, cihada çıkarsa..."

Fe-hüve dâminun ala'llâhi azze ve celle. "Bu Allahu Teâlâ hazretlerinin kefâleti altındadır, Cenâb-ı Hak buna muhakkak teminat vermiştir ki mükâfatlandırılacak."

Nasıl mükâfatlandırılacak?

İmmâ en yetevfeffâhu fi'l-ceyşi bi-eyyi hatfin şâe. "Ya ordudayken nasıl bir şekildeyse ona ölümü nasip eder, böylece şehit olur..."

Ya da gazâ yolunda giderse yine şehit olmak maksadıyla yolda bile yorulsa, hastalansa, ölse, ne şekilde olursa olsun öyle...

Fe-yudhiluhu'l-cennete. "Vefat ettirir, ondan sonra cennete sokar."

Ya böyle yapar, [ya] da;

Ve immâ yesîhu fî damâni'llâhi. "Allahu Teâlâ hazretlerinin teminatı altında rahat bir şekilde rahatlığa erdirir."

Ve in tâlet ğaybetuhû. "Ülkesinden, evinden ayrılması çok zaman önce olmuş bile olsa Allah'ın emniyeti, emaneti, kefâleti, himayesi altında Allah onu döndürür."

Hattâ yerüddehu'llâhu ilâ ehlihî. "Allah onu ailesine kavuşturur."

Mea mâlin. "Mal ile savaşmış, ganimet elde etmiş olarak..."

Nâle min ecrin ve ğanîmetin. "Kazandığı malla, sevapla, ganimetle Allah ailesine döndürür."

İyi niyetle, Peygamber'in vaadine inanarak, Allah'ın vereceği mükâfatları düşünerek, Allah'ın rızasını kazanmak maksadıyla evinden çıkarsa bir insan, şöyle de olsa böyle de olsa

cennetlik, kazançlı; ya ölürse Allah onu cennete sokar, ya dönerse malla, ganimetle ailesine kavuşur.

Onun için, ecdâdımız, mübarekler yakınlarıyla vedalaşmışlar ve Allah'ın rızasını kazanmak için orduya katılmışlar, savaşmışlar. Orta Asyalardan başlamış, Alparslanlar'la Anadolu'ya gelmişler. Oradan Süleyman Şahlar'la salların üstünde Gelibolu'dan geçmişler. Ondan sonra Trakya'yı, Balkanlar'ı fethetmişler; Bulgaristan, Yunanistan, Mora, Romanya fetholunmuş. Kâfilelerle Tuna'yı geçmişler. Belgrad'ı almışlar. Bosna'yı, Hersek'i almışlar. Bavara'ya ulaşmışlar. Avusturya'nın birçok yerlerini almışlar. Macaristan ovalarında koşturmuşlar. Almanya içlerine akınlar yapmışlar. Polanya'nın güneyini zapt etmişler. Romanya'dan Beserabya'dan, Beyaz Rusya'dan Ukrayna'yı almışlar. Kırım'ı kuşatmışlar, almışlar. Karadeniz'i bir Müslüman denizi, gölü hâline getirmişler. Ege'yi bir Müslüman gölü hâline getirmişler. Cezayir'den ileri geçmişler. İtalya'dan bu tarafa düşman gemisi geçirtmemişler. Allah rızası için çalışmışlar.

Onlardan evvel de Araplar, Arap ırkından olan Müslümanlar Mısır'ı, Libya'yı, Tunus'u, Cezayir'i, İspanya'yı, Fransa'nın ortasını, İsviçre'nin dağlarını, Sicilya'yı, Malta'yı fethetmişler. Sicilya üç asır Müslüman kalmış. Koskocaman ada uzun zaman Müslümanların elinde kalmış. Malta adası Müslümanların elinde kalmış. Ege'deki bütün adalar, Girit adası vs. Müslümanların elinde. Mora yarımadası, Dalmaçya sahilleri, Bosna Hersek, Dubrovnik vs. hep oraları [almışlar.] İtalya'nın güneyinde Otranto kalesi, çizme şeklindeki yarımada'nın ökçe kısmını almışlar. Hep Allah rızası için...

Çünkü Allah yolunda yola çıktığı zaman zıyan yok; ya şehit olacak, cennete girecek, ya da malla, ganimetle yerine yurduna aradan seneler geçse de Allah döndürecek.

Müslümanlar Allah'ın dinine hizmeti bırakınca Allah da onlara yardımını bırakmış. Allah'ın yolunda yürümeyi bırakınca, şeytanın yoluna girince Allah da onlara cezayı vermiş. "Siz içki mi içersiniz? Siz şarap üzerine gazel mi yazarsınız? Siz Sadabâd eğlenceleri mi yaparsınız? Kaplumbağaların üstlerine mumlar dikerek, şarkıcıları ağaçların kenarlarına diplerine çekerek, sazlar çalarak, hânendeler

şarkı okuyarak, sâzendeler saz çalarak, köçekler oynayarak, davullar çalarak eğlenceye mi dalarsınız? Ben sizin lale devrinizi bir döndüreyim de bir görün bu eğlencelerin sonunun nasıl olduğunu!" diye bir döndürüverdi Cenâb-ı Hak; milletin ne şarabın erguvan rengini düşünecek halleri kaldı, ne de çengiyi çalgıyı... Ama uzun asırlar zamanlar öyle zevk ü sefayla geçti.

Gidelim serv-i revanım yürü Sadabâd'e.

Ne demek serv-i revan?

"Servi boylum" demek.

Ne olacak?

Sâdabat o zaman eğlence yeri. Haliç pis kokulu değil. Çünkü çevre kirlenmesi o boyutlarda değil. Bağlık, bahçelik güzel bir yer.

Bir sen ü bir ben ü bir mutrib-i pakize-eda

İznin olursa eğer bir de Nedîm-i şeyda

Gayrı yârânı bugün edip ey şuh feda

Gidelim serv-i revanım yürü Sadabâd'e

Geh varıp havz kenarında hırâman olalım

"Geh gidip havuzun kenarında salına salına yürüyelim, kol kola, yan yana..."

Geh gelip kasr-ı cinan seyrine hayran olalım

"Cennet köşkünün, -Paşanın birisi Kasr-ı Cinan diye köşk mü yaptı, ne yaptıysa...- şu kasr-ı cinanın seyrine bakıp hayran kalalım."

*Gâh şarkı okuyup gâh gazelhan olalım
Gidelim serv-i revanım yürü Sadabâd'e
Bak, Nedim nasıl manzaralar çiziyor...
Nedim nasıl öldü?*

Fena bir şekilde öldü ama nasıl öldüğünü unuttum. Edebiyat kitaplarında vardır.

*Gülelim, eğlenelim, kâm alalım dünyadan
Mâ-i tesnim içelim çeşme-i nev-peydâdan*
"Oradaki falanca çeşmeden cennetteki su gibi suyu içelim."

*Görelim âb-ı hayat aktığın ejderhadan
Gidelim serv-i revanım yürü Sadabâd'e*
Ejderhanın ağzından sular şıldır şıldır akıyor. Demek ejderha, yılan şeklinde oraya havuz yapmışlar. "Onu seyredelim. Gel, yürü gidelim. Bir sen ol, bir ben olayım, ey servi boyum, bir de Nedim olsun..." Zaten şiiri yazan Nedim. "İkimiz olalım" demek istiyor ama Nedim'i üçüncü gibi söylüyor.

"Bir seni, bir beni, bir de Nedîm-i şeyda -aklı başından gitmiş olan Nedim-"

Gayrı yârânı bugün edip ey şuh feda

"Başka ahbabları bugün atlatıp, feda edip ikimiz gidelim." diyor.

İşte o günahlar, işte o içkiler, işte o meyhaneler, işte o vaizlere çatmak... Vaizlere çatar. Diyor ki;

"Ey vaiz! Ne diye meyhanenin aleyhinde bulunuyorsun? Sen o meyhanenin içine girdin mi? Orada ne güzel hava var."

"Ne güzel hava"yı sen cehennemde görürsün! Orada cehennemin havası var.

Vaizlere çatmak... Hoca "çalgı çalmak günah" demiş, saz şairi diyor ki;

"Şeytan bunun neresinde? İçinde mi dışında mı, püskülünün ucunda mı?"

Elinin körü! Şeytan sende! Vaizle alay ediyor. Hem halk şiirinde hem divan şiirinde vaizle alay ediyorlar.

Fuzûlî diyor ki;

Vaiz bize dün dûzahı vasf etti Fuzûlî

"Dün vaiz bize cehennemi anlattı." diyor.

Vaizlere çatmışlar. "Bize dokunmayın. Keyfimize ilişmeyin. Bizi tenkit etmeyin. Bize vaaz geçmeyin. Âyet hadîs okutmayın."

Ne olacak?

Koca devlet-i aliyye-i Osmaniyye gümbür gümbür yıkıldı.

Allahu Teâlâ hazretleri çalışmayınca [yardım etmiyor.]

Nerede Fatih'in çalışması, gayreti, himmeti, uyanıklığı ve -toplar döktürmüş- asrından ileriliği; nerede ötekilerin ahâlinin perişanlığı...

Allah bizi gaflet uykusundan uyandırsın. Malımızla canımızla İslâm'a güzel hizmetler etmeyi nasip eylesin. Cennetiyle cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin. Fırsatı kaçırtmasın. Şeytana aldananlardan etmesin. Allı pullu dünyaya kananlardan, o koca karının peşine takılanlardan, ondan vefa umanlardan eylesin. Âhirete güzel hazırlanıp imtihanı başarmayı Allah cümlemize nasip eylesin.

El-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü